

Prifysgol Metropolitan Caerdydd

Datganiad Drafft Blynyddol ar Gaethwasiaeth Fodern a Masnachu Pobl,

Blwyddyn Ariannol 2022-2023

Cyflwyniad

Ym Mhrifysgol Metropolitan Caerdydd, rydym wedi ymrwymo i ddiogelu a pharchu hawliau dynol ac mae gennym agwedd dim goddefgarwch at gaethwasiaeth a masnachu mewn pobl yn ei holl ffurfiau. Cyhoeddir y datganiad hwn gan Gadeirydd Bwrdd y Llywodraethwyr yn unol ag adran 54(1) o Ddeddf Caethwasiaeth Fodern 2015 ac mae'n ffurfio datganiad caethwasiaeth a masnachu mewn pobl Prifysgol Metropolitan Caerdydd ar gyfer y flwyddyn ariannol yn diweddu 31 Gorffennaf 2022. Yn ogystal, mae'r datganiad hwn yn nodi ymrwymiadau'r Brifysgol mewn perthynas â [Chod Cyflogaeth Foesebol mewn Cadwyni Cyflenwi Llywodraeth Cymru: Cod ymarfer](#) y mae'r Brifysgol wedi ymrwymo i'w gefnogi.

Mae Deddf Caethwasiaeth Fodern 2015 yn cydnabod bod caethwasiaeth fodern yn drosedd ac yn groes i hawliau dynol sylfaenol. Mae ar wahanol ffurfiau, megis caethwasiaeth, caethwasanaeth, llafur gorfodol a gorfodol a masnachu mewn pobl, ac mae gan bob un ohonynt yn gyffredin amddifadu rhywun o ryddid gan rywun arall er mwyn camfanteisio arnynt er budd personol neu fasnachol.

Strwythur trefniadol

Mae [Prifysgol Metropolitan Caerdydd](#) yn gorfforaeth addysg uwch a sefydlwyd o dan Ddeddf Diwygio Addysg 1988 (fel y'i diwygiwyd) ac yn elusen gofrestrdig. Rheolir [strwythur a llywodraethiant y Brifysgol](#) trwy Fwrdd Llywodraethwyr sydd â chyfrifoldeb am gymeriad a chenhadaeth addysgol a throsolwg o weithgareddau. Fe'i rheolir gan y Llywydd a'r Is-Ganghellor a gefnogir gan uwch dîm gweithredol a Bwrdd Academaidd.

Mae'r Brifysgol yn gweithredu dau gampws addysgu, un campws preswyl a dau safle gwasanaethau busnes yn Ninas Caerdydd. Mae'r strwythur academaidd yn cynnwys pum Ysgol: Ysgol Chwaraeon a Gwyddorau Iechyd Caerdydd, Ysgol Reoli Caerdydd, Ysgol Gelf a Dylunio Caerdydd, Ysgol Dechnolegau Caerdydd ac Ysgol Addysg a Pholisi Cymdeithasol Caerdydd.

Mae gan y Brifysgol 1,523 o staff Cyfwerth ag Amser Llawn (ac eithrio staff achlysurol) a myfyrwyr TBC sydd wedi'u lleoli yng Nghaerdydd gyda'r boblogaeth myfyrwyr yn dod o dros 124 o genhedloedd. Dros l'w gadarnhau caiff rhagor o fyfyrwyr eu lleoli gyda phartneriaid byd-eang.

Mae gan y Brifysgol is-gwmni masnachu masnachol ac is-gwmni gweithredu tramor. Trosiant y Brifysgol ar gyfer y flwyddyn ariannol a gwmpesir gan yr adroddiad hwn oedd £153M.

Ein cadwyni cyflenwi.

Mae'r Brifysgol yn ystyried bod ei chadwyni cyflenwi yn fyd-eang, yn cynnwys y rhai sy'n ymwneud yn uniongyrchol ac yn anuniongyrchol â chyflenwi nwyddau a gwasanaethau i'r Brifysgol; y rhai sy'n ymwneud â myfyrwyr sy'n astudio yng Nghaerdydd a chyda'i phartneriaid academaidd ledled y byd; a'r rhai sy'n ymwneud â'i weithwyr ei hun boed yng Nghaerdydd, rhywle arall yn y DU neu dramor.

Cydnabyddir ei bod yn bosibl i achosion o gaethwasiaeth fodern ddigwydd mewn unrhyw gadwyn gyflenwi, gan gynnwys y rheini o fewn ein gweithrediadau ein hunain. Blaenoriaeth y Brifysgol yw parhau i graffu ar y cadwyni cyflenwi hynny a ystyrir yn risg uwch ond bydd yn ymdrechu i ymchwilio i'w holl gadwyni cyflenwi pan fydd cyfleoedd rhesymol yn codi.

"Hyrwyddwr" caethwasiaeth fodern y Brifysgol yw'r Prif Swyddog Adnoddau a dylid rhoi gwybod i'r Prif Swyddog am bob pryder ynghylch caethwasiaeth fodern naill ai'n uniongyrchol drwy ar gyfer staff y brifysgol neu'n allanol drwy whistleblowing@cardiffmet.ac.uk

Ein polisiau a'n harferion ar gyfer atal a lliniaru caethwasiaeth fodern, masnachu mewn pobl a chyflogaeth foesebol

Mae'r Brifysgol wedi ymrwymo i sicrhau, lle bo modd, nad oes unrhyw gaethwasiaeth fodern na masnachu mewn pobl yn ei chadwyni cyflenwi nac yn unrhyw ran o'i gweithrediadau ei hun a bod pawb a gyflogir yng ngweithgareddau'r Brifysgol yn cael eu trin yn deg ac yn briodol. Mae [polisiau a gweithdrefnau'r Brifysgol](#) yn dangos ei hymrwymiad i weithredu'n foesebol a chydag uniondeb yn ei holl berthnasau busnes.

Mae'r Brifysgol yn cydnabod ymhellach bod angen i bolisiau a phrosesau effeithiol gael eu hyrwyddo'n glir, eu deall yn hawdd, eu cyrraedd a'u cysoni ag arfer da. Mae'r holl bolisiau staff ar gael ar fewnrwyd y Brifysgol; mae canllawiau i gyflenwyr caffael ar gael ar wefan y Brifysgol; ac mae dolenni i bolisiau perthnasol ar gael i bartneriaid Addysg Drawswladol ('TNE') drwy'r llawlyfr Darpariaeth Gydweithredol, a ddsberthir i bartneriaid yn flynyddol.

Mae gan y Brifysgol bolisi [Cadwyni Cyflenwi Moesebol](#) ar waith ers 2011. Mae'r polisi hwn yn cael ei adolygu'n rheolaidd a chafodd ei ddiweddarau eto yn 2020 a 2022 i sicrhau ei fod yn parhau i adlewyrchu arfer da perthnasol. Mae gweithgarwch caffael y Brifysgol hefyd yn cofleidio'r egwyddorion a nodir yng Nghod Ymarfer Cyflogaeth Foesebol mewn Cadwyni Cyflenwi Llywodraeth Cymru.

Mae polisiau a gweithdrefnau gweithle'r Brifysgol yn cael eu hadolygu a'u diweddarau'n rheolaidd i sicrhau eu bod yn adlewyrchu bwriad Cod Ymarfer Cyflogaeth Foesebol Llywodraeth Cymru, gan ddangos ymrwymiad y Brifysgol i weithredu'n foesebol a chydag uniondeb yn ei holl berthnasau busnes, gan sicrhau bod caethwasiaeth fodern a masnachu mewn pobl yn gwneud hynny. ddim yn digwydd o fewn ei weithluoedd yn y DU a rhyngwladol. Mae'r olaf yn cael eu cyflogi o fewn deddfau cymwys eu lleoliad ac mewn cytundeb â chynrychiolwyr penodedig.

Mae polisiâu'r Brifysgol ar gael ar yr [Hyb Polisi](#) sydd ar gael yn gyhoeddus i ymwelwyr a chyflenwyr. Mae polisiâu a chanllawiau Gwasanaethau Pobl Gysylltiedig ar gael ar fewnwyd y Brifysgol.

Rydym yn gweithredu'r polisiâu a ganlyn sy'n disgrifio ein dull o nodi risgiau caethwasiaeth fodern a'r camau i'w cymryd i atal caethwasiaeth a masnachu mewn pobl yn ei weithrediadau:

- **Polisi chwythu'r chwiban** - Rydym yn annog ein holl staff, cwsmeriaid a phartneriaid busnes eraill i roi gwybod am unrhyw bryderon sy'n ymwneud â gweithgareddau uniongyrchol, neu gadwyni cyflenwi, ein sefydliad. Mae hyn yn cynnwys unrhyw amgylchiadau a allai arwain at risg uwch o gaethwasiaeth neu fasnachu mewn pobl. Mae ein polisi chwythu'r chwiban wedi'i ddiweddarau a'i adolygu i'w wneud yn syml i weithwyr wneud datgeliadau heb ofni dial. Darperir canllawiau ar chwythu'r chwiban hefyd ar fewnwyd y staff.
- **Côd Ymddygiad Proffesiynol** - Mae ein cod yn nodi'n glir i weithwyr y gweithredoedd a'r ymddygiad a ddisgwylir ganddynt wrth gynrychioli'r Brifysgol. Rydym bob amser yn ymdrechu i gynnal y safonau uchaf o ymddygiad gweithwyr ac ymddygiad moesegol.
- **Recriwtio/Gweithwyr Asiantaeth** - Mae ein Polisi Recriwtio yn nodi hawliau gweithle yn y Brifysgol. Rydym yn drylwyr wrth wirio bod gan bob recriwt newydd yr hawl i weithio yn y DU. Rydym yn defnyddio asiantaethau cyflogaeth ag enw da penodol yn unig i ddod o hyd i lafur a bob amser yn gwirio arferion unrhyw asiantaeth newydd cyn derbyn gweithwyr o'r asiantaeth honno.
- **Polisi Tâl** - Mae'r Brifysgol wedi'i hachredu gan y Living Wage Foundation, sy'n tystio bod yr holl staff yn cael cyflog byw go iawn. Disgwylir i weithwyr ar gontract a gyflogir yn y Brifysgol gael y cyflog byw fel y'i diffinnir gan y Sefydliad Cyflog Byw ac mae'r Brifysgol yn gwerthuso ymagwedd cyflenwyr at Arferion Gwaith Teg, gan gynnwys y Cyflog Byw, yn unol â chanllawiau statudol.
- **Cod ymddygiad Cyflenwr/Caffael** - Rydym wedi ymrwymo i sicrhau bod cyflenwyr yn cadw at y safonau moeseg uchaf. Mae'n ofynnol i gyflenwyr ddangos eu bod yn darparu amodau gwaith diogel lle bo angen, yn trin gweithwyr ag urddas a pharch ac yn gweithredu'n foesegol ac o fewn y gyfraith yn eu defnydd o lafur. Rydym yn gweithio gyda chyflenwyr i sicrhau eu bod yn bodloni safonau'r Cod Ymarfer ac yn gwella amodau gwaith eu gweithwyr. Fodd bynnag, bydd troseddau difrifol yn ein cod ymddygiad cyflenwyr yn arwain at derfynu'r berthynas fusnes.

Mae gan y Brifysgol hefyd bolisiâu sy'n ymwneud â materion megis Gwrth-Lwgrwobrwyo, Gwrth-wyngalchu Arian, Atal Twyll a Llygredd, a Buddsoddi Moesegol a Chaffael Cynaliadwy.

Cadwyni cyflenwi addysg traws-genedlaethol

Mewn perthynas â'i phartneriaid addysg traws-genedlaethol, mae'r Brifysgol yn cynnal asesiad diwydrwydd dyladwy trylwyr cyn cychwyn unrhyw berthynas TNE ac yn ailadrodd y broses hon o bryd i'w gilydd ym mhob partneriaeth TNE. Gan ddefnyddio adnoddau fel y Mynegai Rhyddid Dynol, mae'r broses hon yn amlygu pwysigrwydd arferion cyflogaeth moesegol a ddaw wedyn yn rwymedigaeth gytundebol ar y partneriaid.

Mae'r Brifysgol wedi adolygu a diweddarau'r contractau a ddefnyddir gydag asiantau recriwtio tramor i sicrhau bod yr asiantau hyn yn cynnal y gweithgaredd y maent yn ei wneud ar ran y Brifysgol mewn modd moesegol a phriodol. Mae hyfforddi ein hasiantau yn rhan o'u proses sefydlu, rheoli contractau ac fel rhan o gynhadledd asiantau recriwtio'r Brifysgol.

Cadwyni cyflenwi mewnol y Brifysgol

Mae'r Brifysgol yn ymgymryd ag amrywiol gliriadau yn ystod ei gweithgaredd recriwtio, gan gynnwys 'gwiriadau hawl i weithio ac mae ei phroses sefydlu staff yn cynnwys arweiniad ac adnoddau hyfforddi sy'n ymwneud â chydaddoldeb ac amrywiaeth, megis rhagfarn anymwybodol.

Cadwyn gyflenwi allanol y Brifysgol

Er mwyn nodi a lliniaru risg, ymdrinnir â chaethwasiaeth fodern fel rhan allweddol o'r holl brosesau caffael, fel yr amlinellir isod.

- Mae'r tîm Caffael yn defnyddio gweithdrefnau proffilio nwyddau i fapio'r nwyddau cadwyn gyflenwi allanol i broffil risg, er mwyn nodi'r categorïau hynny sy'n peri risg uchel.
- Wrth dendro yn ystod y cam dethol, defnyddir Holiadur Dethol fel safon ar gyfer uwchlaw ac islaw trothwyon caffael y DU i sicrhau bod seiliau gwahardd gorfodol a dewisol yn cael eu cymhwyso. Bydd unrhyw gynigydd sy'n cadarnhau euogfarn yn ymwneud â Masnachu Pobl yn cael ei eithrio oni bai ei fod yn gallu dangos yn glir ei fod wedi hunan-lanhau.
- Yn ystod y cam dyfarnu mae Caffael yn gofyn cwestiynau priodol ynghylch cwmni'r cynigydd a pholisïau mewnol a rheolaeth y gadwyn gyflenwi.
- Mae caffael yn parhau i hyrwyddo Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru ac yn gofyn i bob cyflenwr ymrwymo i'r Cod a'i gefnogi wrth gyfeirio cynigwyr at ddogfennau canllaw a fideos i'w cynorthwyo ac yn eu tro cysylltu â'n polisïau mewnol ein hunain.
- Gofynnwn gwestiynau sy'n briodol ac yn berthnasol i'r categori risg. Gofynnir cwestiwn Arferion Gwaith Teg Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru fel un safonol a lle mae proffil y nwydd yn risg uwch, rydym yn gofyn cwestiynau manylach ychwanegol.
- Mae telerau ac amodau ein contract yn ei gwneud yn ofynnol i gyflenwyr gymryd pob cam rhesymol i sicrhau nad oes unrhyw fath o gaethwasiaeth yn

eu cadwyni cyflenwi uniongyrchol ac anuniongyrchol a darparu adroddiadau i'r Brifysgol ar y mesurau a'r canlyniadau mewn perthynas â'r mater hwn.

- Mae datblygu cynaliadwy sy'n cynnwys caethwasiaeth fodern yn rhan allweddol o broses rheoli contractau'r Brifysgol ac mae cyfres o Ddangosyddion Perfformiad Allweddol wedi'u datblygu i'w defnyddio mewn meysydd categori risg uchel.
- Fel cyflogwr Cyflog Byw Go lawn, rydym yn ymrwymo i sicrhau bod ein holl gontractwyr allanol allweddol y mae eu timau'n gweithio yn y Brifysgol yn cael y Cyflog Byw Gwirioneddol.
- Mae'r Brifysgol yn aelod o Electronics Watch

Ar hyn o bryd mae'r Brifysgol yn defnyddio proffil risg nwyddau'r Academi Caffael Addysg Uwch i ddilysu ei dadansoddiad risg ei hun, sydd wedi nodi'r nwyddau canlynol fel rhai risg uchel o gaethwasiaeth fodern:

- Recriwtio staff gan gontractwyr allweddol megis glanhau a diogelwch ac asiantaethau allanol
- Cyflenwadau swyddfa, yn enwedig dodrefn, offer labordy a glanhau, a deunydd ysgrifennu
- Bwydydd a diodydd
- Dillad a dillad gwaith
- Offer TGCh a Chlyweled
- Adeiladu

Mae'r Brifysgol yn aelod o [CPAUC](#) ac ynghyd â phrifysgolion eraill yn parhau i gydweithio ar bob agwedd ar gaffael cyfrifol, sy'n cynnwys caethwasiaeth fodern ac yn cydnabod ei bod o fwy o fudd i wneud hynny. Rydym yn cyrchu ac yn defnyddio ystod o gytundebau consortia sector cyhoeddus y DU, sy'n rhoi hyder ychwanegol bod caffael cyfrifol wedi'i ymgorffori'n llawn ym mhob cam o'r gadwyn gyflenwi gan sicrhau dull mwy safonol ar draws y sector AU a'r sector cyhoeddus ar gyfer y gadwyn gyflenwi allanol.

Mae'r Brifysgol yn parhau i ddefnyddio offeryn cynllunio gweithredu gwerth cymdeithasol [NETpositive Futures](#) a drwyddedwyd gyntaf gan HEPCW ym mis Ionawr 2021. Mae'r offeryn yn cefnogi cyflenwyr i ddatblygu cynlluniau gweithredu cymdeithasol i gefnogi eu busnes ac yn eu helpu i ddeall y cyfraniad cadarnhaol y gall eu busnes ei wneud.

Mae'r offeryn wedi ein galluogi i gasglu data ar y camau gweithredu gwerth cymdeithasol sy'n cael eu cyflawni gan ein cyflenwyr. Ymrwymiad i ddefnyddio'r offeryn Mae'n ofyniad cytundebol yn ein holl ddyfarniadau tendr. Mae Caethwasiaeth Fodern yn un o ofynion craidd y cynlluniau gweithredu hyn a darperir rhywfaint o ddata ar gaethwasiaeth fodern o NETpositives isod.

- Mae 610 o gyflenwyr wedi'u cofrestru ar yr offeryn.
- Mae 80% o'r cyflenwyr hyn yn BBaChau.
- Mae gan 88% o'r cyflenwyr hyn safonau a pholisïau llafur moesegol ar waith.
- Mae 96.77% o'n cyflenwyr sydd wedi'u dosbarthu fel rhai "risg uchel" yn ymwybodol o'u rhwymedigaethau o ran caethwasiaeth fodern.
- Llwyddodd 67% o'r cyflenwyr a gwblhaodd yr asesiad o gaethwasiaeth fodern yn yr offeryn i gael sgôr o dros 80%.

Hyfforddiant

Mae datblygiad proffesiynol parhaus ar bob agwedd ar werth cymdeithasol, caffael cyfrifol a chaethwasiaeth fodern yn parhau i fod yn flaenoriaeth allweddol i aelodau'r tîm Caffael. Yn ddiweddar, mae'r tîm wedi cwblhau'r modiwl e-ddysgu wedi'i ddiweddarau ar Gaethwasiaeth Fodern ar borth e-ddysgu Gwasanaethau AU Proffesiynol. Mae aelodau'r tîm hefyd wedi derbyn hyfforddiant newydd ar yr offeryn cynllunio gweithredu Net Positive a gafodd ei adnewyddu a'i ail-lansio yn ystod y cyfnod hwn.

Mewn blynyddoedd blaenorol mae'r Brifysgol wedi datblygu adnodd hyfforddi ar gyfer cydraddoldeb ac amrywiaeth a oedd yn cynnwys hyfforddiant ar gyflogaeth foesegol a chaethwasiaeth fodern ac mae'n ofynnol i bob aelod newydd o staff gwblhau'r modiwl hwn. Bydd hwn yn cael ei ddisodli gan gwrs Canllaw AU i Gaethwasiaeth Fodern newydd.

Fel rhan o gynhadledd asiantau flynyddol y Brifysgol mae canllawiau caethwasiaeth fodern yn cael eu hatgyfnerthu'n gyson gan y Tîm Recriwtio Myfyrwyr Rhyngwladol.

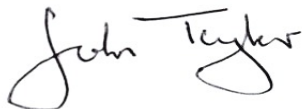
Yn ystod cyfnod yr adroddiad hwn

- Rydym wedi parhau i sicrhau ein bod yn talu'r cyflog byw gwirioneddol mewn contractau a ail-dendro ar gyfer contractau allanol allweddol, lle mae'r staff allanol hyn yn gweithio yn y Brifysgol, er enghraifft yn y contractau diogelwch a chynnal a chadw tiroedd a ail-dendro'n ddiweddar.
- Rydym wedi dyfarnu contractau yn ôl y gofyn newydd ar gyfer dyfeisiau bwrdd gwaith a gliniaduron o gytundeb AU ledled y DU a elwir yn Gytundeb Penbwrdd a Llyfr Nodiadau Cenedlaethol. Mae'r holl gyflenwyr y dyfarnwyd lle iddynt ar y fframwaith hwn yn dilyn telerau ac amodau Electronics Watch ac yn cydymffurfio â datgeliadau ffatri.
- Parhau i ddatblygu ein dogfennaeth datblygu cynaliadwy ar gyfer darpar gynigwyr gan gynnwys dyfarnu amrywiaeth o eitemau dillad chwaraeon cotwm masnach deg fel rhan o gontract newydd ar gyfer dillad chwaraeon.
- Adolygu a diweddarau ein polisiau a'n gweithdrefnau i roi Datganiadau Polisi Caffael a Nodiadau Polisi Caffael wedi'u diweddarau gan Lywodraeth Cymru ar waith.
- Rhoi gofynion dyfarnu contract ar waith i bob cyflenwr llwyddiannus gofrestru a chreu cynllun gweithredu o'r offeryn cynllunio gweithredu cymdeithasol NETpositive.
- Adolygu cyfrifon banc gweithwyr i amlygu cyfrifon dyblyg ar gyfer staff digyswllt a rhifau cyfrif banc dilyniannol.

Blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn i ddod

- Adolygu pecyn Aseidiadau Risg Cynaliadwy Llywodraeth Cymru wedi'i ddiweddarau a'i fabwysiadu a'i roi ar waith mewn prosesau caffael, lle bo'n briodol ar gyfer categorïau risg uchel, risg canolig.

- Gweithredu themâu ychwanegol o'r Themâu Cenedlaethol, Canlyniadau a Mesurau (TOMs) yn ein prosesau caffael, lle bo'n briodol.
- Paratoi ar gyfer Bil Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) a ddaw yn gyfraith ym mis Hydref 24, adolygu, cynllunio a diweddarau polisiau a gweithdrefnau yn fewnol.
- Parhau i weithio gyda'n sylfaen gyflenwi ac annog mwy o gyflenwyr i ymgysylltu â'r offeryn NETpositive fel rhan o'r cam dyfarnu contract a sicrhau ein bod yn gwneud gwaith dilynol ar gynllunio gweithredu i sicrhau cynnydd o flwyddyn i flwyddyn.
- Parhau i gyflwyno canllawiau i gyflenwyr ar gaethwasiaeth fodern yn ein holl ddogfennau tendro a mabwysiadu Cod Ymddygiad Cadwyn Gyflenwi Gynaliadwy UKUPC
- Lansio cwrs AU newydd "Canllaw i Gaethwasiaeth Fodern" ar gyfer staff prifysgolion.
- Parhau i fonitro manylion banc gweithwyr ar gyfer cyfrifon dyblyg a dilyniannol ac ychwanegu at amllder y gwiriadau hyn, bob chwarter.
- Parhau i atgyfnerthu hyfforddiant i asiantau rhyngwladol yn y gynhadledd partner asiantau nesaf ar 24 Mawrth.

John Taylor
Cadeirydd Bwrdd y Llywodraethwyr
Ionawr 2024

Mae manylion strwythur a llywodraethu'r Brifysgol ar gael yn:

<http://www.cardiffmet.ac.uk/about/structureandgovernance/Pages/default.aspx>

Mae'r ddogfen hon ar gael mewn fformatau eraill ar gais – Ffôn: 029 2041 6072